

Externe betrekkingen

Literatuur zonder leeftijd

Zoals eerder gemeld heeft het Landelijk Platform Kinder- en Jeugdliteratuur zichzelf op moeten heffen bij gebrek aan voldoende financiën. De stichting met die naam fungeert nu uitsluitend als uitgever van het Documentatieblad kinder- en jeugdliteratuur, dat wél blijft bestaan. Het vijftiende nummer van het blad, onder redactie van Joke Linders en Toin Duijx, gaat over *Literatuur zonder leeftijd*, en natuurlijk over die prangende vraag: Jeugdliteratuur, literatuur: een kwestie van meer of minder? waarvan sommige jeugdboekenschrijvers wakker plegen te liggen, maar de verstandigsten zich natuurlijk geen barst aantrekken, zodat dezen alle tijd kunnen besteden aan de uitbating van hun ongeëvenaard literair talent.

Op 6 november 1992 organiseerde de Jan Campertstichting, altijd goed voor een origineel idee, ik bedoel: drie jaar geleden was het toch maar het jaarlijkse symposium van de Jan Campertstichting dat de klarenst gaf tot de oprichting van de Werkgroep Biografie, die nu met een keurig Biografie Bulletin en halfjaarlijkse symposia van zich doet spreken. Deze keer ging het over boven aangehaalde prangende vraag. Linders en Harry Bekkering droegen het symposium, dat ging over de vraag "of de literariteit van de kinder- en jeugdliteratuur afhankelijk is van de intentie van de schrijver, haar plaats in de literatuurgeschiedenis, van beoordelingscriteria, haar status binnen de literatuurwetenschap of de aandacht in de media". Tjonge.

Grote woorden, maar het liep toch storm. Want op die symposia van de Jan Campertstichting komen sowieso al altijd veel Haagse dametjes met blauwe spoeling die aan cultuur doen en dan deze keer al die bevlogen collegae van ons die het zo goed voor hebben met de jeugdliteratuur. Bommetjevol dus. En als je nou die vale foto's in het boekje ziet: veel jong volk, fleurig, en uiteraard de markante zigeunerkop van Hugo de Overalzijnder.

De conservator van het Letterkundig Museum zei wat. Want die krijgt vanaf eind 1994 te maken met een heuse afdeling voor jeugdliteratuur; van dan af wordt deze sector volledig opgenomen in de normale activiteiten van het museum. Ik denk dat het Landelijk Platform eigenlijk apetrots mag zijn dat het zo ver is, want die stichting heeft er, naast de verenigde jeugdboekenschrijvers natuurlijk én het feit dat Harry Bekkering jarenlang in de Raad voor de Kunst de afdeling Media en Letteren heeft voorgehouden dat onze kinder- en jeugdliteratuur echt wat voorstelt, flink aan getrokken.

Maar zo héél ver zijn we nu ook weer niet. Dat laten Joke Linders en Willem van Toorn met een legertje forumleden zonneklaar zien: de aandacht voor het jeugdboek is in de literaire rubrieken van de grote dag- en weekbladen wel zeer met bovenvermeld gejuich in tegenspraak. En

recensente Bregje Boonstra, toch altijd een plechtankertje van de jeugdliteratuur geweest in haar NRC-kolom, zei, toen ze daar in de Aula van de K.B. het woord begon te voeren, in een stemming te verkeren die het midden hield tussen giechelneigingen en narrigheid. Dat was na het aanhoren van de literair-wetenschappelijke betogen die daar al gevoerd waren door Harry Bekkering, Anthony Mertens en een beetje Peter van den Hoven. Want van Joke van Leeuwens vrolijke alfabet zal Bregje nauwelijks hinder hebben ondervonden.

Nu beweert Bekkering nogal wat. In zijn bijdrage aan de nieuwe Nederlandse literatuurgeschiedenis bepleit hij een integratie van de jeugdliteratuur in de literatuur als het gaat om een beschrijving van de historische ontwikkelingen in de literatuur. Hij stelt zich met die opvatting op tegenover Kees Fens die van mening is dat de geschiedenis van de jeugdliteratuur niet te schrijven is, omdat hij het literair-kritische materiaal, de response door de tijden heen, mist, die hij voor zo'n geschiedenis van wezenlijk belang acht. De geschiedenis van een literair werk is voor hem de geschiedenis van de interpretaties van dat werk. En ja, als het om oudere jeugdboeken gaat, vind je weinig zinvolle literaire kritiek. Maar, zegt Bekkering, dat is nu aan het veranderen: de laatste tien jaar zijn er schrijvers van proza en poëzie voor kinderen en anderen die de toets der kritiek volledig kunnen doorstaan. Bovendien: Fens kijkt niet als historicus maar als de criticus die hij altijd gebleven is. En een *historische* benadering lijkt, als je een literatuurhistorie schrijft, op zijn minst legitiem. Vandaar dat Bekkering aan de hand van concrete voorbeelden (Schuil als auteur van 'idealistische' romans in een tijd die in de volwassenliteratuur reeds de opvolger van dit genre, de 'naturalistische' roman kende) aangeeft, hoe dat wel zou kunnen. Hij zou bijvoorbeeld willen laten zien hoe, wanneer en waarom bepaalde verschuivingen die zich in de (grote) literatuur voordoen, enige tijd later terugkeren in de schrijf- en denkwijze van jeugdboekenauteurs. "Mijn ideaal" zo besluit hij, "is gelegen in een versmelting van de Bibelebontse berg en de Parnassus". Inderdaad: daar is een aardverschuiving voor nodig! En dat het water nog behoorlijk diep is: zie de eerder genoemde bijdragen van Linders en Van Toorn in het tweede gedeelte van het boekje. Er blijft, Bekkerings positieve kijk ten spijt, nog een hoop te emanciperen.

Het ga ons zusterblad, dat zich voor deze gelijkberechtiging inzet, en zijn redacteurs goed, nog vele nummers en jaren. Want dat zal die zaak nog wel vergen! (WdM)

Joke Linders & Toin Duijx (red.), *Literatuur zonder leeftijd*. Documentatieblad Kinder- en jeugdliteratuur. 7e jrg. nr. 25 (voorjaar 1993). ISSN 0920-4644. Of als boekje: ISBN 90-9005748-X. Te bestellen bij: Stichting Landelijk Platform Kinder- en Jeugdliteratuur. Postbus 17162, 1001 JD Amsterdam.